

Sklárna Janštejn, Horní Dubenky

Popis:

Podle zápisu v gruntovní knize Horních Dubenek vznikla sklářská huť v Janštejně v roce 1827. Na pozemcích Vojtěcha Vacka si vybudoval sklárnu Dr. Jan Křivánek. V období první republiky se v Janštejně vyrábělo pro sklárnu typické sklo rokokového stylu. Své návrhy zde realizovala také známá výtvarnice Zdenka Braunerová. V současné době se sklárna zaměřuje na osvětlovací sklo.

Podrobný popis:

Sklárna s dlouholetou tradicí se nachází pod nejvyšším vrcholem Vysočiny, horou Javořicí, na konci osady Janštejn, obklopena hlubokými lesy. V okolí sklárny se postupně rozrůstaly obytné domy pro zaměstnance, které byly pojmenovány a jejichž jména přetrvala dodnes (například Hospoda, Hvězdárna, Mlejn, Fara, Parlament, Šafárna, Vejrovna aj.)

Tradice sklářské výroby v okolí sahá do konce 17. století. Jméno sklárny bylo při jejím vzniku odvozeno od nedaleké zříceniny hradu. Až do roku 1926 byl však název sklárny i osady Janštýn. V roce 1829 prodal Jan Křivánek sklárnu svému švagru Ignáci Hafenbrädlvi, který ji vlastnil až do roku 1849, kdy se novým majitelem stal Antonín Kopp, skelmistr skláren na panství Horní Cerekev. Rodina Koppů držela sklárnu až do znárodnění v roce 1945. František Kopp, majitel několika patentů hutní dekory, z nichž nejznámějším a pro janštejnskou sklárnu typickým je navinutí sklené nitě na osvětlovací těleso, stál v čele sklárny od roku 1858.

Sklárnu postihlo několik požárů. V roce 1871 vyhořela hutní hala, při druhém požáru v roce 1899 vyhořely hlavní budovy a ubytovny. Po požárech byla sklárna modernizována. Byl zaveden generátorový plyn, zřízena malírna a od roku 1905 byl v provozu parní stroj. Třetí požár vypukl v roce 1911 a zničil brusírnu a strojovnu.

Od roku 1912 byla omezena výroba broušeného skla, protože stoupla poptávka po sklu osvětlovacím. Během 1. světové války a od roku 1941 do roku 1945 nebyla sklárna v provozu.

Po znárodnění byla sklárna v roce 1946 začleněna do národního podniku Českomoravské sklárny a později do národního podniku Osvětlovací sklo Valašské Meziříčí. Po roce 1990 byla sklárna privatizována a často měnila majitele. Od roku 1997 je majitelem Ing. Jan Rabell.

Region: Jihlavsko

Město: Horní Dubenky

URL:

Zpřístupnění: přístupné s omezením

Bezbariérový přístup: nedefinováno

GPS: 49°14'59.663"N, 15°19'13.434"E

Mapa: <http://maps.google.com/maps?q=49.2499064,15.3203983&z=12>

Obrázky:

